

ΓΛΩΣΣΑ

1. Η σημασία της γλώσσας:

Η γλώσσα είναι κώδικας επικοινωνίας αλλά και κοινωνικός θεσμός ` έχει πολλές λειτουργίες και καθορίζει πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Κοινωνικό

Είναι παράγοντας κοινωνικοποίησης(σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων-δημιουργία δεσμών φιλίας - ανάπτυξη διαλόγου στην επικοινωνία των ατόμων και των λαών-ειρηνική συνύπαρξη και κοινωνική συνοχή).

Πολιτικό-εθνικό

Βοηθά στην καλλιέργεια πολιτικής συνείδησης (διάλογος- δημοκρατία, ώριμη πολιτική σκέψη που περιορίζει φαινόμενα χειραγώγησης , δημαγωγίας και λαϊκισμού)

Βοηθά στην βίωση και μετάδοση της εθνικής παράδοσης και πολιτιστικής κληρονομιάς και αναδεικνύεται σε φορέα μνήμης και ιστορίας , σε παράμετρο της εθνικής ταυτότητας και συνείδησης , εξασφαλίζοντας σε ένα έθνος την ιστορική του συνέχεια .

Πνευματικό

Είναι ο κύριος φορέας της ανθρώπινης σκέψης, την οργανώνει, τη μετατρέπει σε συγκροτημένο λόγο και την εκφράζει. Αποκρυσταλλώνει μια διαφορετική κοσμοαντίληψη για κάθε πολιτισμό.

Παρέχει στο άτομο τη δυνατότητα να καλλιεργήσει και να αναπτύξει τη φιλομάθειά του, οδηγεί στη διεύρυνση των γνώσεων .

Το άτομο οξύνει την κριτική του σκέψη αποκτώντας πνευματική ελευθερία , αφού απελευθερώνει το πνεύμα από καθετί που το δεσμεύει .

Συντελεί στην πνευματική ανάπτυξη του ατόμου (όσο καλλιεργεί το λόγο του ο άνθρωπος , τόσο κινητοποιεί το πνεύμα του και αντίστροφα όσο πιο καλλιεργημένος είναι τόσο περισσότερο αναπτύσσει το λόγο του)

Συντελεί στην ανάπτυξη του πολιτισμού , αφού η πνευματική δημιουργία στηρίζεται σ' αυτή.

Ψυχολογικό –Ηθικό

Αποτελεί μέσο έκφρασης συναισθημάτων. Καθώς εκφράζει το βαθύτερα συναισθήματά του , βγαίνει από τα στενά πλαίσια του εαυτού του και ολοκληρώνεται ως κοινωνικό όν.

Η γλώσσα είναι μέσο εξατομίκευσης για έναν άνθρωπο. Φανερώνει την ιδιαιτερότητά του, το προσωπικό του ύφος και τον διαφοροποιεί από τη μάζα.

Με το λόγο γίνονται κατανοητές και μεταδίδονται ηθικές αξίες (κυριότερο μέσο παιδαγωγικής -ηθικής διαπαιδαγώγηση-διαμόρφωση ολοκληρωμένων χαρακτήρων)

1. Το γλωσσικό πρόβλημα:

Χαμηλή ποιότητα στο λόγο μας.

Υποβάθμιση της γλώσσας μας.

Κρίση που μαστίζει τη γλωσσική μας επικοινωνία.

Στοιχειοθέτηση γλωσσικής υποβάθμισης (Προβλήματα γλώσσας):

- ✚ Λεξιπενία(γλωσσική ένδεια= φτωχό λεξιλόγιο)-συρρίκνωση λεξιλογίου-υπερβολικά περιορισμένο λεξιλόγιο (γλωσσική ένδεια)
- ✚ Βαρβαρισμοί(λανθασμένος τρόπος ομιλίας (και γραφής) που χαρακτηρίζεται από τη χρησιμοποίηση φτιαχτών ή διαφοροποιημένων λέξεων και την παραβίαση των γραμματικών κανόνων ή και την αισθητική της γλώσσας)/σολοικισμοί (το συντακτικό / εκφραστικό λάθος, η λανθασμένη χρησιμοποίηση συντακτικών μορφών της γλώσσας στον προφορικό ή το γραπτό λόγο)
- ✚ Αδυναμία ακριβούς διατύπωσης, λόγος αποσπασματικός, άχρωμος και επίπεδος-χρήση συνθηματολογικής γλώσσας –υπεραπλούστευση
- ✚ Καταιγισμός ξένων λέξεων- Χρήση *greeklish*

2. Αίτια της κρίσης:

- Η παιδεία έχει χάσει το ανθρωπιστικό της περιεχόμενο. Υπάρχει περιορισμός του χρόνου διδασκαλίας γλωσσικών μαθημάτων ,ενώ στο σύνολό της αυτή έχει γίνει καθαρά απομνημονευτική (στείρα αποστήθιση γνώσεων που αναπαράγει τυποποιημένες εκφράσεις και αδρανοποιεί το πνεύμα) με χρησιμοθηρικούς στόχους . Οι νέοι έχουν αποκοπεί από την αρχαία ελληνική παράδοση και κατά συνέπεια έχει χαθεί η γλωσσική συνέχεια , τα γλωσσικά μαθήματα αντιμετωπίζονται συνήθως με αδιαφορία ή απέχθεια από τους μαθητές .
- Η απομάκρυνση από την παράδοση που οδηγεί σε άκριτη υιοθέτηση ξένων λέξεων και η ξενομανία που διακρίνει το λαό μας-παγκοσμιοποίηση -πολιτιστική διείδυση των ανεπτυγμένων κρατών (επιβολή αξιών , προτύπων , τρόπων ζωής και γενικά της κουλτούρας ενός λαού σε άλλους) εκτοπίζει την εγχώρια πολιτιστική παραγωγή μεταφέροντας δυτικά πρότυπα-επιβολή στερεότυπων ξένων ορολογιών
- Ο ρόλος της εικόνας (ΜΜΕ και κυρίως τηλεόραση) που περιορίζει το γραπτό λόγο, ενώ προσφέρει συχνά χαμηλού γλωσσικού επιπέδου ερεθίσματα, καθώς πολλοί δημοσιογράφοι δε γνωρίζουν την ορθή χρήση της γλώσσας. Συνθηματολογία –Ελλιπής και υπαινικτικός λόγος-ο ρόλος της διαφήμισης→ κακοποίηση της γλώσσας χάριν εντυπωσιασμού -η επίδραση του διαδικτύου (χάριν συντομίας και γρήγορης επικοινωνίας→ δημιουργία ενός ιδιαίτερου κώδικα , όπου κυριαρχούν οι συντομογραφίες ...
- Ο σύγχρονος τρόπος ζωής : μαζοποίηση– αποξένωση που οδηγεί στην απώλεια της ψυχικής επαφής συρρικνώνοντας την εκφραστική δυνατότητα των ατόμων –εσωστρέφεια (οι άνθρωποι μαζεύονται στις πόλεις και λειτουργούν ομοιόμορφα, χωρίς ταυτότητα. Δεν υπάρχει επικοινωνία –τυπικές διαπροσωπικές σχέσεις-ξενόφερτος τρόπος ψυχαγωγίας).
- Εκχυδαϊσμός και εκβαρβαρισμός της γλώσσας στην πολιτική και στη διαφήμιση ,η οποία στηρίζει τη λειτουργία της και την αποτελεσματικότητά της στο λόγο – σλόγκαν και στη μηχανική επανάληψή του.
- Η οικονομία του χρόνου λόγω του γοργού ρυθμού ανάπτυξης (χρήση αρκτικόλεξων –τεχνικοί όροι).

3. Μέτρα – Προτάσεις:

- Αναβάθμιση της γλωσσικής διδασκαλίας στα σχολεία και σύνδεση της Νέας Ελληνικής με την Αρχαία γλώσσα .Εκπαιδευτικοί με γλωσσική κατάρτιση .Επαφή με το βιβλίο.
- Σωστή χρήση του λόγου των ΜΜΕ και ανάδειξη του Τύπου σε μέσου σωστής γλωσσικής αγωγής. Σχετικές εκπομπές για τη γλώσσα.
- Δραστηριοποίηση των πνευματικών ανθρώπων αλλά και των ειδικών φορέων για τη γλωσσική καλλιέργεια.
- Λήψη μέτρων από την Πολιτεία για την ενίσχυση της φιλαναγνωσίας (π.χ δημιουργία βιβλιοθηκών).
- Συμβολή της οικογένειας με την παροχή σωστών προτύπων και την προσπάθειά της να πείσει το παιδί να διαβάσει.
- **ΣΤΟΧΟΣ: Η γλωσσική ευαισθητοποίηση όλων μας και η συνειδητοποίηση της αξίας της γλώσσας για τη διατήρηση της εθνική μας ταυτότητας!**

4. Γλωσσομάθεια: Η γνώση μιας ή περισσότερων ξένων γλωσσών.

- **Αναγκαιότητα (η γλωσσομάθεια την εποχή της παγκοσμιοποίησης δεν είναι απλά μέσο επικοινωνίας και συντελεστής εξέλιξης αλλά προϋπόθεση επικοινωνίας):**
Ανταγωνισμός σε παγκόσμιο επίπεδο.
Εκμηδένιση των αποστάσεων.
Ανάπτυξη των επιστημών και της τεχνολογίας .
- **Σημασία της:**
  - Πρακτικοί λόγοι επικοινωνίας μεταξύ των λαών .Γνωρίζουμε και κατανοούμε τον τρόπο σκέψης άλλων λαών , απαλλασσόμαστε από προκαταλήψεις , στερεότυπα, ρατσιστικές αντιλήψεις , συμπλέγματα ανωτερότητας ή κατωτερότητας , αντλούμε θετικά πρότυπα , επικοινωνούμε γόνιμα με άλλους λαούς στο πλαίσιο της συνεργασίας για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων μέσω του διαλόγου και της αλληλεγγύης και αλληλοσεβασμού για την ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων. Ευνοούνται οι οικονομικές συναλλαγές , η ανάπτυξη οικονομικών κλάδων με την αξιοποίηση ξένης τεχνογνωσίας και η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του οικονομικού

ανταγωνισμού. Προβάλλονται εθνικά θέματα σε διεθνή συνέδρια από πολιτικούς ηγέτες. Αποφυγή εθνικής απομόνωσης

- Πνευματική καλλιέργεια ατόμου ` διευρύνονται οι πνευματικοί ορίζοντες του ατόμου , αφού έρχεται σε επαφή με τον πολιτισμό άλλων λαών , κινητοποιείται η κριτική του σκέψη , δέχεται ποικίλα ερεθίσματα για κριτική σκέψη και προβληματισμό, ποιοτικότερη και διευρυμένη ψυχαγωγία (ανάγνωση ξένων κειμένων, στίχων...) .
- Εμβάθυνση σε όλους τους τομείς της γνώσης και στην ξένη βιβλιογραφία-απαραίτητη για όσους σπουδάζουν ή θέλουν να φοιτήσουν σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού.
- Αναγκαίο εφόδιο για την επαγγελματική αποκατάσταση. (Επαφή και συνεργασία με αντίστοιχους επιστημονικούς κλάδους του εξωτερικού αλλά και αναζήτηση εργασίας σε όποια χώρα επιθυμούν)
- Γνωριμία του ανθρώπου με την εθνική του γλώσσα. Μέσα από τη σύγκριση των δυο γλωσσών αναγνωρίζουμε την ιδιαιτερότητα της εθνικής μας γλώσσας και του πολιτισμού μας → ενδυνάμωση εθνικής ταυτότητας
- Ανάπτυξη του τουρισμού που αποτελεί βασική οικονομική πηγή και ευρύτατα διαδεδομένος τρόπος ψυχαγωγίας.

5. Κίνδυνοι από τη γλωσσομάθεια

- αλλοίωση της εθνικής γλώσσας μέσω της ανεξέλεγκτης διείσδυσης ξένων λέξεων που καθιστά τη γλώσσα δυσνόητη και ασαφή , εκτοπίζει ελληνικές λέξεις και συντακτικές δομές , εκβαρβαρίζει ηχητικά τη γλώσσα και ξενοποιεί ακόμα και ελληνικές λέξεις
- ξενομανία
- απομάκρυνση από την παράδοση
- πολιτιστική αλλοτρίωση και χειραγώγηση μιας χώρας από άλλα κράτη

6. Η Γλώσσα των νέων σήμερα

Οι νέοι σήμερα δε χρησιμοποιούν συνήθως σωστά την ελληνική γλώσσα .Συχνά μάλιστα υιοθετούν μια δική τους διάλεκτο που αποκλίνει από την καθιερωμένη. Η γλώσσα τους χαρακτηρίζεται από:

- περιορισμένο και φτωχό λεξιλόγιο
- χρήση ξένων λέξεων
- γραμματικά και συντακτικά λάθη
- έντονα υβριστικό λεξιλόγιο
- τα λεγόμενα greeklish

Αίτια (Πολλά από τα αίτια που έχουν αναφερθεί για το γλωσσικό πρόβλημα αφορούν και στους νέους). Όμως η ιδιόλεκτος των νέων αποτελεί συνειδητή απόφαση και επιλογή γιατί

- θέλουν να διαφοροποιηθούν από τους μεγαλύτερους
- θέλουν να ενταχθούν στην ομάδα , για να μην απομονωθούν από τους συνομήλικους τους.
- επιθυμούν να αντιδράσουν , να αρνηθούν να αποδεχτούν τους κανόνες της κοινωνίας και να εκφράσουν έντονη κοινωνική κριτική
- αναζητούν νέους και πρωτότυπους εκφραστικούς τρόπους, ως αποτέλεσμα ανησυχιών και αναζητήσεων της ηλικίας τους
- τα νεανικά μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας καλλιεργούν και προωθούν το νεανικό γλωσσικό ιδίωμα
- δε διαθέτουν εκφραστικό πλούτο –απομάκρυνση από τη λογοτεχνία